

Collegial=Lidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 42.

Den 20 October 1798.

Offentlige Foranstaltninger.

Stiftamtmanden over Aarhus Stift har indberettet, hvorledes Avlsbrugerne i Kjøbstaden Skanderborg, hvilke hidtil have bestridt saavel den agende Posts, som andre Reisendes Befordring der fra Byen, have frasagt sig samme til Mikkelsdag d. A., og derhos indgiver en Ansøgning, som iblant andet indeholder Begjering om, at Befordringsvæsenet der i Byen maatte bringes i Orden, saaledes, at enhver, der har Jord, bliver pligtig at bæltage i Befordringen efter de Steders Hartkorn, de paaboe. Efter at Cancelliet desangaaende havde erholdt de Oplysninger, der i denne Henseende vare fornødne, har samme foredraget Sagen for Hs. Majestæt, som derpaa ved Ordre af 28 September til bemældte Stiftamtmand har fastsat, som en Foranstaltning indtil videre:

1) At

- 1) At Befordringen i Skanderborg skal være en Byrde for de, hver Gaard og Huus tildeelte, Lodder af Byens Mark, og hvorfra Embede ei bør fritage.
- 2) At de Gaardeiere, som til deres Gaarders Drift og paa deres Lodder holde et Par Heste, skulle være pligtige til, enten i deres Tuur at gjøre Befordring med, eller og betale aarlig Erstatning til dem, som gjøre virkelig Befordring.
- 3) At denne Erstatning skal lignedes paa alle de Lodder, som ere over een Tønde Land, i Forhold til den Andeel af Jord, som derover haves, dog at denne Erstatnings-Sum ei overgaaer 150 Rdlr., samt at fra denne Ligning og Afgift undtages:
 - a. Alle de, som gjøre og blive ved at gjøre Befordring, og
 - b. Alle de, som til deres Lodder ikkun have een Tønde Sædeland og derunder, da Tørvejord og Eng ei bør komme i Betragtning.
- 4) At denne Ligning gjøres af Øvrigheden, samt de eligerede Mænd og Taxeerborgerne, efter den af Kongen approberede Udskiftnings-Forretning, og forelægges det forsamlede Borgerſkab, om det derimod har noget at erindre, da ſaadan Ligning ſiden indſendes til Stiftamtmanden til videre Approbations Erholdſe.
- 5) At diſſe Penge ſulle, ſom andre Byens Afgifter, indſamles i to Terminer, og ſtrar afleveres til Ol-

dermauden for Bognmændene, til lige Deling mellem de Besfordrende; endeligen har Hs. Majestæt og befaleet

- 6) at et Bognmandslaug, imod saadan bevilget Hjelpe-Penge af de ikke besfordrende Borgere, skal oprettes, og dette i det allermindste bestaae af 16, men ogsaa gjerne af flere.

Efter Brevverling med det kongelige General-Postamt er det foranstaltet, at Gods, som affendes med Posten fra indenlandske Steder, for Fremtiden ledsages med specielle Fortegnelser fra ethvert Postkontor, efter et dertil indrettet Skema, hvori bets Indhold, Emballage, Mærke ic. anføres, og som træder i de ved Toldforordningen bestemte Følgesedlers Sted; efter hvilke Fortegnelser, naar de ere attesterede af Postmesteren paa Afgangsstedet til Beviis om, at det derefter med Posten følgende Gods er modtaget paa Posten i en indenlandsk Kjøbstad, dette Gods, naar det ved Konference af vedkommende Toldbetjente ved Ankomsten findes at stemme med Fortegnelsen, i Almindelighed maa af dem udleveres Eierne fra Posthuset, undtagen i Tilfælde af Tvivl om Rigtigheden af en eller anden Pakkes Indhold, som da afgives til Toldboden til nærmere Eftersyn og Undersøgelse.

Naar Affenderne af indenlandske Fabrikvarer eller Varer fra Oplagene aflevere særskildte Følgesedler, paa-

beraa-

beraabes de i og følge Postmesternes Fortegnelse, som afleveres til det Toldsted, hvor Varene indgaae, og bilægges Told-Regnskabet.

Dokumenter, Penge og saadant behøves ikke at være anførte paa Fortegnelsen, og med Bildt og konsumtionsbare Vare forholdes som hidtil.

Endskjønt der, paa nærværende Tid, ikke vides at grassere nogen farlig smitsom Sygdom i Østersøen, for hvis Indbringelse her i Landet man kunde have Anrsag at frygte, saa har dog den for kort Tid siden hertil komne Esterretning om Pest i Polen gjort Cancelliet opmærksom paa Nødvendigheden af en lige Qvarantæne-Kommissions Indretning paa Bornholm, som paa andre Steder i Danmark og Norge er anordnet, eftersom dette Land, i Tilfælde at denne Sygdom skulde udbryde paa noget Sted i Østersøen, lettelligen kunde være udsat for at blive smittet ved Skibe, som vare afgangne fra et med Pest besægt Sted, og enten kom til Landet med Vare, eller søgte Tilflugt for Uveir, eller og strandede paa Kysten. Bemældte Kollegium har derfor under 13 Oktober tilfrevet Amtmanden over fornævnte Bornholm, at ville foranstalte, paa begge Ender af Landet, i de Kjøbstæder, hvor han selv finder dem nødvendige, Qvarantæne-Kommissioner nedsatte og indrettede efter de samme Grundsætninger, som ei antagne for de baade i Danmark og Norge allerede befalede og i denne

denne Tidende forhen omhandlede Quarrantæne-Kommissioner, for saavidt det Lokale ikke maatte gjøre Forandring dervi nødvendig.

Foogivninger.

(Slutning af den Kongelige Instrux for Magistraten i Christiania.)

27) Presidenten skal, som den første blandt Magistratens Lemmer, modtage og aabne de Befalinger, Breve og Ansøgninger, som indkomme; han skal sammenkalde til overordentlige Møder; han skal paasee, at Forretningerne, i den beherige Orden, foretages og afgjøres; han skal vaage over, at de Regnskaber, som forestaaes og føres, enten af noget enkelt Lem, eller af hele Magistraten, i rette Tid aflægges og indleveres, for derefter at underkastes den befalede Revision. Naar Magistraten er samlet med Byens Repræsentanter eller andre af Borgerne, tilkommer det Presidenten at foredrage, i den samtlige Magistrats Navn, hvad der, paa dens Vegne, skal tales. Presidenten bør og have Tilsyn med Naadstueskriverstuen, at Bøgerne føres med Orden, og at Sagerne expederes med vedbarlig Hurtighed. Med et Ord: han skal forestaae Magistraturens indvortes Politik. Det skal ogsaa være hans Pligt at paasee, at alt hvad der er befalet, angaaende Skisternes Behandling, i Kjøbstæderne i Norge, nøie iagttages, samt at den

Dr.

Orden, som er bestemt ved Reskripterne for Aggerhuus Stift, af 9de Febr. 1775, og 2den Juni s. A., confereret med Reskriptet for Bergen af 14de November 1781 (hvilket ogsaa skal være gjeldende for Christiania og Dragernæs) i alt efterkommes i Hensigt til de Skifter, som af Magistraten og Byfogden behandles. Skulde imidlertid Presidenten forsømme denne Pligt, saa ere de øvrige Medlemmer af Magistraturen dog ei derved fritagne fra at vaage over, at den opfyldes. Presidenten skal desuden, herefter, som hidindtil, altid have Sæde i Politiskommisjonen, saavelsom i Kommissionerne for Christianias Opfostringshuus, Tugthuus, samt i Havne-Rådet; og overalt maa han ikke, uden vigtigt Forsald, mangle at være tilstede ved enhver Forretning, som af Magistraten, enten allene, eller i Forening med andre Embedsmænd, eller Borgere, bør udføres. Endeligen paaligger det ham, ene at udstæde Rejsepasser, og derfor at staae til Ansvar.

25) I Presidentens Fraværelse, eller naar dette Embede er ledigt, skal den ældste tilstædeværende Magistratsperson være pligtig, uden nogen videre Konstitution, at forestaae hans Embeds Forretninger.

26) Magistraten og Presidenten staae, i Følge Norske Lovs 1ste B. 2det K. 6te A., ikke under den almindelige Ret, forsaavidt deres Æmtes Embeds Forretning betreffer; men, i Tilfælde af, at nogen Anke des-

desangaaende maatte finde Sted, bør samme indgives til Eftamtmanden, for af ham at andrages for Kongen, igjennem det Danske Cancellie, da Hans Majestæt forbeholder sig enten selv eller umiddelbar at forhjælpe den Klagende til sin Ret, eller, naar Omstændighederne maatte fordre det, da at forordne Kommissarier, til at paa kjende Sagen; i hvilket Fald disses Behandling og Dom høre under den vedkommende Overdomstols, eller Høieste Rets yderligere og endelige Afgjørelse.

- 27) Magistratens Lemmer skulle alle, undtagen den, som er Raadmand i Bragerneæs (saalænge denne By hører under Christianias Magistrat) boe og opholde sig i Christiania.
- 28) Deresom enten Magistraten, eller nogen af dens Lemmer, skulle nødsages til, ved Lovmaal at fralægge sig nogen, imod dem i deres Embeds Førelse, fremført Betyldning, da skal Eftamtmanden andrage saadant for det Danske Cancellie, for derigjennem at udvirke for den Betyldte beneficium processus gratuiti, og fri Sagførelse.
- 29) Ligesom Kongen venter, at Presidenten og Magistraten i Christiania ville, med Troskab, Alraa- genhed og Nidkjærhed i deres Embedes Førelse, som hans og Statens retskafne Tjenere, opfylde deres Pligter, uden Persons Ansæelse; saa tilsiger han dem ogsaa sin kongelige Betyttelse, til at forsvares i den

Wyn-

Kyndighed, deres Embeders Vigtighed fordrer; samt befaler, at Stiftamtmanden med Alvorlighed skal haandthæve dem deri.

30) Endeligen vil han, at denne Instrux skal trykkes og offentlig bejendtgjøres, til almindelig Efterretning.

I øvrigt har Hans Majestæt befalet: at samtlige Stiftamtmand saavelsom Byernes Magistrater skulle tilstilles Exemplarer af foransatte Instrux, for, i Overeensstemmelse med de Hoved-Grundsætninger, som indeholdes i samme, at indkomme med Forslage til Instruktioner for Magistraterne paa ethvert Sted, med Hensyn til de locale Bestaenheder, som maatte kræve Forandringer; Hvilket Cancelliet ved Circular-Ekspeditions af 6te d. M. har tilkjendegivet bemeldte Embedsmænd ved at tilstille dem de fornødne Exemplarer.

I Anledning af disse indkomne Forespørgseler: 1. Om Prokuratorer, der have tilbageleveret deres Bevilgelser, samt om Embedsmænds Fuldmægtiger kunne antages ved Forligelses-Kommissionerne, som Mandatarier for andre? Og 2. om ikke de paagjældende Parter, naar det er dem muligt, bør altid selv personlig møde ved bemældte Kommissioner, er følgende ved Reskript af 9 Oktbr. d. A., til samtlige Øvrigheder i begge Riger fastsat:

1) Da

1) Da Forordningerne om Forligelses-Bæsenet ikkun forbyde Sagførere at møde, som Mandatarier, og ei andre, saa taaler denne Undtagelse fra Reglen ingen Udvidelse i dens Fortolkning. Heraf følger, at de fornavnte Personer ei bør afvises, naar de ere forsynede med Fuldmagt fra en Part, som, formeddelt lovligt Forsald, ikke selv kan indfinde sig ved Forligelses-Kommissionen.

2) I Henseende til det andet Spørgsmaal:

a. At Alle, som bød inden for enhver Forligelses-Kommissions Grændser, skulle være pligtige til; uden Undtagelse, at møde personligen ved Kommissionen, naar de dertil indvarsles, med mindre nogen, formeddelt beviisligt og lovligt Forsald, deraf er forhindret; i hvilket Tilfælde han bestemt skal opgive den Årsag, som nøder ham til at sende en anden paa sine Begne.

b. Dersom den ene Part indfinder sig personligen, og den anden lader møde ved Fuldmægtig, da bør den, som personlig har fremstillet sig, have Ret til, under Professen (i Tilfælde af, at mindelig Forening ei har fundet Sted) at opfordre sin Bederpart til at bevise, at det, enten formeddelt Sygdom, ikke har været ham muligt at møde, eller og at han har befunden sig i saadanne Omstændigheder, som Forretningsmand, Haandteringsmand eller Huusfader, at han ikke, uden at

udsætte sig for siensynligt og bethdeligt Tab, ved Forsømmelse af vigtige og uopsættelige Pligter, har selv kunnet indfinde sig ved Forligelses-Kommissionen, hvilken Undskyldnings Gyldighed da af Retten bliver at paastjønne og bedømme, efter Lov, Billighed og Tingens Natur; men dersom den Udeblivende, efter Opfordring, ikke kan eller vil fremsføre saadant Beviis om sit Paasfuds lovlige Forsald, da bør han ved endelig Dom tilpligtes at betale sin Modpart Professens Omkostninger, saaledes som den 39 § i Forordningen af 10 Juli 1795, og den 26 § i Forordningen af 20 Januar 1797 fastsætter.

- c. Dersom ingen af Parterne har mødt personligen i Kommissionen, og den ene af dem siden under Professjen gotgjør, at han, formedelst saadanne Omstændigheder, som foran er nældt, har været forhindret fra at møde, da tilkommer ham, i saa Fald, samme Ret, som om han virkelig selv havde mødt, nemlig: at han kan opfordre Bederparten til at bevise det samme, paa sin Side, eller, i Mangel deraf, paastaae ham dømt til at betale Professens Omkostninger. Skulde det i øvrigt indtræffe, at nogen Part fandt sig besøiet til at føre Anke over, at Forligelses-Kommissionen havde, uden lovlig Marsag, nægtet at antage hans Mandatarius, da skal Øvrigheden, førend Sag

desangaaende anlægges, først søge i Mindelighed at afgjøre deslige Tvistigheder; men, dersom Sagens Afgjorelse paa denne Maade ei kan bevirkes, og Proses desaaarsag skulde finde Sted, bør Sagen umiddelbar indstevnes for Høieste-Ret; dog kunne Forligelses-Kommisfarierne i saa Fald vente, at blive understøttede med Beneficium processus gratuiti og fri Prokurator, paa det at de ei skulde udsættes for Udgifter og Tab, naar de nødsages til at forsvare deres Embedshandlinger.

Blandede Efterretninger.

Efterretning om de norske Kjøbstæders almindelige Brandforsikrings-Tilstand den 31 Mai 1798.

1) Beholdningen var ved forrige Repartition af 31 Mai 1797 10236 Rd. 39½ Sk.
hvortil kommer:

det samme Gång reparerede Over-
skud 4475 Rd. 85 Sk.

som tillægges:

a. det, Skaden ved Gl.
debranden i Øster-
Rissør den 22 Apr.
1797 ved nærmere
Burdning er ansat
ringere end ved første

Taxation 18 —

b. Es:

b. Efter Besvaring paa
Antegnelser fra Ver-
gen for Aar 1795,

1796 og 1797 = II —

er 4504 Rbd. 85 $\frac{1}{2}$.

og fradrages efter Be-
svaring fra Brads-
berg Amt for Aar
1795, 1796 og

1797 = " " " " 5 — 82 —

igjen ————— 4499 — 3 —

tilsammen 14735 Rbd. 42 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$.

der, med Renter for II Decbr. 1796

til II Decbr. 1797 af 6000 Rbd.,

som ere indsatte i Kongens Kasse = 240 —

udgjør den hele Beholdning den 31

Mai 1798 " " " " " 14975 Rbd. 42 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$.

2) Den forsikrede Sum var ved bemældte Repartition
den 31 Mai 1797 for Kjøbstædbygningerne " "

4,647610 Rbd.

og for Landbygningerne " " " " 641880 —

Tilsammen 5,289490 Rbd.

Siden den Tid, og til 31 Mai 1798,
 er den forsikrede Sum forøget for
 Kjøbstaderne med 638760 —
 og for Landbygningerne med 77920 —

Saa at den hele forsikrede Sum udgjør
 den 31 Mai 1798 6,006170 Rd.
 nemlig: for Kjøbstaderne 5,286370 Rd.
 og for Landbygningerne 719800 —

3) Brandskaderne fra 1 Juni 1797 til 31 Mai 1798
 beløbe sig for Kjøbstaderne til . . 4357 Rd. 3 β.
 og for Landbygningerne til . . 1700 —

tilsammen 6057 Rd. 3 β.

Spm med Kontorets Underholdning fra
 1 April 1797 til 31 Marts 1798 450 —
 og et Overskud, for i Følge kongelig Res-
 solution af 21 Juni 1786 at kunne
 reparere fulde Tilfyllinger af 100
 Rdlr., og efter Brandforsikrings-An-
 ordningens 4de Art. undgaane brude-
 ne Tal ved Repartitionen; hvilket
 bliver at oplægge til Fond . . . 6005 — 79 —

Salt udgjør 12512 Rd. 82 β.

hvilke paa den ovenmældte hele for-
 sikrede Sum 6,006170 Rd., i Følge kongeligt Res-
 skript til samtlige Stiftamtmand og Amtmand i
 Norge

Norge af 29 Septbr. 1798, reparteres med 20 R af hvert forsikket 100 Rdlr.

Cancelliet har tilskrevet Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret, at foranstalte de trende Bogbindermestere her i Staden, Hans Berg, Leonard Lytken og Søren Martensen justicialiter tilkalte, fordi de for Magistraten trodsigen have erklæret, ikke at ville ansee for Mester en Bogbindersvend, der havde forfærdiget det ham paalagde Mesterstykke, som af bemældte Magistrat, paa Grund af den samme ved Forordningen af 23 Decbr. 1681 hjemlede Ret, var antaget, uagtet Mesternes derimod gjorde Indsigelse; hvorimod de, omendstjændt den øverste Borgemeister flere Gange tilholdt dem at blive tilstede, medens den ny Mester aflagde sin Borger-Eed, og uagtet fornævnte Forordnings Bydende i dens 4§ blev dem forelæst, gik ud af Raadstue-Salen, og først kom tilstede, efterat de ved en Raadstuetjener varø kaldte tilbage.

Da Sygdommen blandt Hornqvæget i det Rieslandske Gouvernement og i Lithauen, hvorom ved Qvægsyge Kommissionens Cirkulære af 10 Oktbr. s. A. det fornødne var bekjendtgjort ved Sø-Toldstederne, i de kongelige Lande, nu saaledes er standset, at det, i Henseende til de fra bemældte Steder ankommende Skibe, ikke videre behøves at forlange de i Tilfælde af Qvægsyge

syge anordnede Attester, saa ere samtlige kongelige Sold-
betjente ved Sø-Soldstederne i Danmark og Norge, un-
der 13 Oktbr., fra Nvægsyge-Kommissionen tiltjende-
givne, at forbemældte Cirkulære af 10 Oktbr. f. A. er
ophævet.

I Anledning af en fra Borgemeister Deichmann i
Elding indkommen Anmeldelse, hvorved han har gjort
Cancelliet opmærksomt paa, at Landbeboerne, som hen-
høre under Elding Sogn, ere udeladte af Lagds-Rul-
lerne, har bemædtte Kollegium, ved at foranstalte, at
denne Feil bliver rettet, tillige tilskrevet Amtmanden
over Veile Amt, for at bekendtgjøres fornævnte Deich-
mann, at hans Anmeldelse med Bisald, over denne for
Hs. Majestæts Tjeneste udviste Nidkjærhed, er antaget.

Angaaende Pesten i Gallizien have ingen bestem-
tere Efterretninger, end de allerede tilforn desangaaen-
de meddeelte. Kun bekræftes det, at den virkelige her-
sker der, saavelsom i Podolien.

At den gule Feber igjen er begyndt at grassere i
Philadelphia, er af Aviserne bekendt. Meere officielle
og bestemte Efterretninger, end dem, Aviserne desan-
gaaende have meddeelt, have endnu ikke.

Den 17 Oktbr. er Statsraad og Deputeret i det
danske Cancellie, H. E. Reiersen, udnævnt til Medlem
af Kommissionen over Professor Arnas Magnussens
Stiftelse.

Ledigt Embede.

Under det danske Cancellie: Bammeløv og Hemmershøi Sognekalde i Sjælland, 386 Rdlr. og 5 Mark.

Befordringer.

Under det danske Cancellie: Den 17 Oktober er Kand. Juris J. S. Kreutzfeldt udnævnt til Koptist i den 3die Deputeredes Kontor i det danske Cancellie; Fuldmægtig ved Sjællands Stifts Kontor, C. Tress, til Borgemeister, Byfoged og Byssriver i Rjøge, samt Herredsfoged i Bieverstov-Herred, og Birkedommer samt Skriver ved gammel Rjøgegaards Birk; Landvæsens-Kommisær og Byfoged i Thisted, O. Lemvig, ligeledes til Birkedommer ved Kronborg Birk i Sjælland.

Under Rentekammeret: Den 17 Octbr. er første Koptist i det sjællandske Renteskriver-Kontor under Rentekammeret, J. A. Budh, udnævnt til Fuldmægtig i Jyllands Pupil-Kontor, og Exam. Juris og Skriver i det kjøbenhavnske Renteskriver-Kontor, A. Markmann, igjen ansat til anden Koptist i det sjællandske Kontoir.

Under Oeconomie- og Commerce-Collegium: Den 3 Oktober er Major M. J. Mühlendorff udnævnt til Oberst-Lieutenant, Kapitain O. E. Stricker til Major, og Under-Officeer A. S. Berregaard til Lieutenant a la suite, samtlige ved Garnisonen i Trankebar.